

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Avrea Gemma Christianorvm

Ruben, Leonhard

Paderbornae, 1604

II. Resurrectionis Christi gloria quomodo historiæ veteris testamenti respondeat.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-68313](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-68313)

7. Dominus adiutor meus, & protector meus: in ipso speravit cor meum, & adiutus sum. Et resloruis caro mea, & ex voluntate mea confitebor ei. Cant. 7. 12. Manè surgamus ad vineas, videamus si floruit vinea, si flores fructus parturiunt, si floruerunt mala punicæ: ibi dabo tibi vbera mea.

CAPVT II.

Resurrectionis Christi gloria quomodo historie veteris testamenti respondeat.

I. Samson ultionem sumens de inimicis, percutit eos ingenti plaga, & descendens habitat in spelunca, de petra etiam egressus soluit vincula vt lina ad odorem ignis, percutit mille viros in maxilla asini, leonem quasi hœdum in frustra discerpit. Circumdatus in ciuitate Gaza, dormientibus custodibus ambas portæ fores cum postibus suis, & seris humeris impositis portat ad verticem montis, moriens commouendo totam domum cum columnis, plures occidit quàm viuens. Iud. 14. 6. Irruit autem Spiritus Domini in Samson, & dilacerauit leonem, quasi hœdum in frustra discerpens, nihil omnino habens in manu: & hoc patri & matri noluit indicare. Ibidem cap. 15. 7. 8. Quibus ait Samson: licet hæc feceris, tamen adhuc ex vobis expetam ultionem, & tunc quiescam. Percussit q̄, eos ingenti plaga, ita vt stupentes suram femori imponerent. Et descendens habitauit in spelunca petra. Etam. Vers. 11. 12. 13. 14. 15. Descenderunt ergo tria millia viro-

Ff 3 rum

rum de Iuda, ad specum silicis Etam, dixerunt ad
 Samson: Nescis quod Philistum imperent tuis?
 quare hoc facere voluisti? Quibus ille ait: Quia
 fecerunt mihi, sic feceris. Ligare, inquit, et
 venimus, & tradere in manus Philistinorum.
 Quibus Samson, intrate, ait: & sponde mihi
 quod non occidatis me. Dixerunt: non occi-
 demus, sed vinctum trademus. Ligauerunt
 eum duobus novis funibus, & tulerunt eum de petra
 Etam. Qui cum venisset ad locum Maxilla, &
 Philistum vociferantes occurrissent ei, venit Spi-
 ritus Domini in eum: & sicut solent ad odorem
 ignis lina consumi, ita vincula quibus ligatus erat,
 dissipata sunt & soluta. Inuentamque maxillam,
 id est mandibulam asini, qua iacebat, arripens,
 interfecit in ea mille viros. Et ait: in maxilla
 asini, in mandibula pulli asinarum deleni eos, & peri-
 cussi mille viros. Cumque hac verba canens comple-
 set proiecit mandibulam de manu, & vocavit ni-
 men illius Ramathlechi, quod interpretatur elevata
 maxilla. Cap. 16. 1. 2. 3. Abijt quoque in Gazam,
 & vidit ibi mulierem meretricem, ingressusque est ad
 eam. Quod cum vidissent Philistum, & percru-
 buisset apud eos intrasse urbem Samson, circumde-
 derunt eum, positus in porta civitatis custodiunt
 & ibi tota nocte cum silentio prestolantes,
 facto mane exeuntem occiderent. Dormiuit au-
 tem Samson usque ad medium noctis: & mox
 consurgens apprehendit ambas portas cum
 sibus suis, & fera, impositasque humeris suis

iavit ad verticem montis, qui respicit Hebron.
 Vers. 21. Quem cum apprehendissent Philistum,
 statim eruerunt oculos eius, & duxerunt Gazam
 vinctum catenis, & clausum in carcere molere fece-
 runt. Vers. 25. 26. 27. 28. 29. 30. Latantesq;
 per conuiuia, sumptis iam epulis, praeceperunt ut
 vocaretur Samson, & ante eos luderet. Qui ad-
 ductus de carcere ludebat ante eos, feceruntq;
 eum stare inter duas columnas. Qui dixit pue-
 ro regenti gressus suos: Dimitte me, ut tangam
 columnas, quibus omnis imminet domus, & reclin-
 ner super eas, & paululum requiescam. Domus
 autem plena erat virorum ac mulierum, & erant
 ibi omnes principes Philistinorum, ac de tecto ae-
 solario circiter tria millia utriusq; sexus spectantes
 ludentem Samson. At ille inuocato Domino, ait:
 Domine Deus, memento mei, & redde mihi nunc for-
 titudinem pristinam Deus meus, ut ulciscar me de
 hostibus meis, & pro amissione duorum luminum
 unam ultionem recipiam. Et apprehendens ambas
 columnas, quibus innitebatur domus, alteramq;
 dextera, & alteram lena tenens, ait: Moriatur ani-
 ma mea cum Philistum, concussisq; fortiter columnis,
 cecidit domus super omnes principes, & ceteram multi-
 tudinem, qua ibi erat: multoq; plures interfecit mo-
 riens quam ante viuis occiderat. Christus Dominus
 duobus nouis funibus, sindone, & sudario ligatus
 in sepulchro, custodes profligat per angelum, iam
 constitutus Rex super Sion montem sanctum eius,
 qui alino antea infidens, & in cruce rex Iudaeorum

proclamatus fuit, & leonem Diabolum discerpfit portis infernalibus destructis: Cuius testimonia ponit in montes Apostolicos, & dum gloriantur de eius iniurijs, & ludibrio, concussis terræ motu columnis, moriens occidit mortem, diabolum, infernum, data sibi omni potestate, Matth. 28. 18. *Et accedens Iesus locutus est eis, dicens: Data est mihi omnis potestas in celo, & in terra.*

2. David occiso leone, & vrso, & Philistæo in funda & lapide, ingreditur in Ierusalem, exceptus à choris mulierum de vniuersis vrribus Israël. Idem impij Saulis custodia in domo sua obsessus, non tamen per comune ostium euadit ad regnum sibi promissum. Idem cum in interiori parte spelunçæ latebat, præcidit oram chlamydis Saulis. Eodem Saule dormiente, auferit illi hastam, & scyphum. 1. Reg. 17. 34. 35. *Dixitq; David ad Saul: Pascebat seruus tuus patris sui gregem, & veniebat leo, vel vrsus, & tollebat arietem de medio gregis: & persequabar eum, & percutiebam, eruebamq; de ore eorum: & illic surgebant aduersum me, & apprehendebam mentum eorum, & suffocabam, interficiebamq; eos.* Vers. 50. 51. *Præualuitq; David aduersum Philistæum in funda & lapide, percussimq; Philistæum interfecit. &c.* Ibidem cap. 18. 5. 6. 7. 8. *Egredebatur quoq; David ad omnia quacumq; misisset eum Saul, & prudenter se agebat: posuitq; eum Saul super viros belli, & acceptus erat in oculis vniuersi populi.*

puli, maximeq³ in conspectu famulorum Saul. Porro cum reuertetur percusso Philistæo David, egressæ sunt mulieres de vniuersis urbibus Israël, cantantes, chorosq² ducentes in occursum Saul regis, in tympanis lætitiæ, & in sistris. Et præcinebant mulieres ludentes, atq³ dicentes: Percussit Saul mille, & David decem millia. Iratus est autem Saul nimis, & displicuit in oculis eius sermo iste; dixitq³: Dederunt David decem millia, & mihi mille dederunt, quid ei superest, nisi solum regnum? Cap. 19. 11. 12. Misit ergo Saul satellites suos in domum David, ut custodirent eum, & interficeretur manè. Quod cum annunciaffet David Michol uxor sua, dicens: Nisi saluaueris te nocte hac, cras morieris; deposuit eum per fenestram, porro ille abiit & aufugit, atq³ saluatus est. Cap. 24. 4. 5. Et venit ad caulas ouium, qua se offerebant uianti, eratq³ ibi spelunca, quam ingressus est Saul, ut purgaret ventrem. Porro David & uiri eius in interiore parte spelunca latebant. Et dixerunt serui David ad eum: Ecce dies, de quo locutus est Dominus ad te; ego tradam tibi inimicum tuum, ut facias ei sicut placuerit in oculis tuis. Surrexit ergo David, & præscidit oram chlamydis Saul silenter. Cap. 26. 12. 13. 14. 15. Tulit igitur David hastam, & scyphum aquæ, qui erat ad caput Saul, & abierunt: & non erat quisquam, qui uideret, & intelligeret, & euigilaret; sed omnes dormiebant, quia sopor Domini irruerat super eos. Cumq² transisset David ex aduerso, & stetisset in vertice montis de longè, & esset grande interuallum inter eos.

Ff 3. clamantis

clamavit David ad populum, & ad Abner filium
 Ner, dicens: Nonne respondebis Abner? Et re-
 spondens Abner ait: Quis es tu, qui clamas, &
 inquietas regem? Et ait David ad Abner: nam
 quid non vir tu es? & quis alius similis tui in Israël?
 Quare ergo non custodisti Dominum tuum regem?
 Ingressus est enim vnus de turba vt interficeret re-
 gem Dominum tuum. Christus vt leonem &
 vrsu infernalem, sic dæmonē vt David Goliath
 ducit: surgit è sepulchro, & quasi ingredien-
 ti Ierusalem occurrunt Mariæ, & apprehensis pe-
 dibus adorant resurgentem: oclusus sepulchro
 exit more non solito, purgat & limbum patrum,
 qui ora quedam erat chlamydis infernalis, & dia-
 bolo nō minus quàm Christum triumphare co-
 gitante, eius domum inuasit, hastam, & omnia
 vasa, & arma in quibus cōfidebat, diripuit, mor-
 tem armigerum diaboli, increpans. Osee. 13. 14.
 De manu mortis libero eos, de morte redimam eos.
 Ero mors tua o mors, morsus tuus ero inferne: con-
 sultatio abscondita est ab oculis meis.

3. Elias cū interfecisset omnes prophetas
 Baal gladio, fugiens delituit in petra, quam egre-
 di iubetur, & in viam suā redire vt vngat reges &
 prophetas. 3. Reg. 18. 40. Dixitq; Elias ad eos: ap-
 prehendite prophetas Baal, & ne vnus quidē effugiat
 ex eis. Quos cū apprehendissent, duxit eos Elias ad
 torrentem Cison, & interfecit eos ibi. Ibid. cap. 19. 1.
 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. Nunciauit autem Achab Iez-
 abel omnia quæ fecerat Elias, & quomodo occidisset
 vniuersos prophetas gladio. Misitq; Iezabel nuncium

ad Eliam, dicens: Hec mihi faciant dii, & haec addat
 nisi hac hora cras posuero animam tuam sicut animam
 unius ex illis. Timuit ergo Elias, & surgens abiit quo-
 cumq; eum ferebat voluntas, venitq; in Bersabee lu-
 da, & dimisit ibi puerum suum, & perrexit in deser-
 tum via unius diei. Cumq; venisset, & sederet subter
 unam iuniperum, petiuit anima sua ut moreretur, &
 ait: sufficit mihi Domine, tolle animam meam: neq;
 enim melior sum, quam patres mei. Proiecitq; se, &
 obdormiuit in umbra iuniperi: & ecce angelus Domi-
 ni tetigit eum, & dixit illi: Surge, & comede. Respexit.
 & ecce ad caput suum subcineribus panis, & vas a-
 qua: comedit ergo, & bibit, & rursum obdormiuit.
 Reuersusq; est angelus Domini secundo, & tetigit eum,
 dixitq; illi: Surge comede: gr̄adis enim tibi restat via.
 Qui cum surrexisset, comedit & bibit, & ambulauit
 in fortitudine cibi illius quadraginta diebus, & qua-
 draginta noctibus, vsq; ad montem Dei Horeb. Cumq;
 venisset illuc, mansit in spelunca, & ecce sermo Domi-
 ni ad eum, dixitq; illi. Quid hic agis Elia? At ille re-
 spondit: zelo zelatus sum pro Domino Deo exercituum,
 quia dereliquerunt pactum suum filij Israël: altaria tua
 destruxerunt, prophetas tuos occiderunt gladio, dere-
 lictus sum ego solus, & querunt animam meam, ut au-
 ferant eam. Ver. 15. 16. Et ait Dominus ad eum: vade, &
 reuertere in via tua per desertum in Damascum: cumq;
 perueneris illuc, unges Hazael regem super Syriam, & Ie-
 hu filium Namsi unges regem super Israël. Eliseum autem
 filium Saphat, qui est de Abelmeula, unges prophetam
 pro te. Christus ubiq; à Iezabel, Synagoga scilicet
 person

persecutionem passus, Patri commendans spiritum, optat mori, proijciens se iubens sub iuniperum crucis, vbi moriens dormiuit; sicut & propter zelum DEI se moriens abdidit sepulchro, ex quo reuocatur ad pristinam viam, de qua Ioan. 16. 28. *Exiit a Patre, & venit in mundum: iterum reliquit mundum, & iuit ad Patrem;* quod verò euocatur ab Angelo, est desiderium ingens Angelorum, vt eorum impleat ruinas. Psalm. 109. 6. *Indicabit in nationibus, implebit ruinas, conquassabit capita in terra multorum. Reges & Prophetas cælestes constituens: secundum id psalmi 44. 17. Constitues eos principes super omnem terram, memores erunt nominis tui Domine.*

4. Eliseus post sanatas aquas pessimas ascēdens in Bethel, irrisus à pueris, maledicit illis, ita vt deuorentur ab vrsis. 4. Reg. 2. 19. 20. 21. 22. 23. 24. *Dixerunt quoq; viri ciuitatis ad Eliseum: Ecce habitatio ciuitatis huius optima est, sicut tu ipse Domine perspicias, sed aqua pessima sunt, & terra sterilis. At ille ait: Afferte mihi vas nouum, & misite in illud sal. Quod cum attulissent, egressus ad fontem aquarum, misit in illum sal, & ait: Hæc dicit Dominus: Sanauit aquas has, & non erit vltra in eis mors, neq; sterilitas. Sanata sunt ergo aqua vsq; ad diem hanc, iuxta verbum Elisei, quod locus eius est. Ascendit autem inde in Bethel; cumq; ascenderet per viam, pueri parui egressi sunt de ciuitate, & illudebant ei, dicentes: Ascende calne, ascende*

de calue. Qui cum respexisset, vidit eos, & maledixit eis in nomine Domini: egressiq; sunt duo viri de saltu, & lacerauerunt ex eis quadraginta duos pueros. Christus misso sale sapientiæ in vitam nostram miseram, & pessimam, sanauit eam; tandem ascensurus ad Patrem, prius irridetur, & omnis maledictio à tempore Abel venit super Iudæos. Matth. 23. 33. 34. 35. 36. 37. 38. Serpentes genimina viperarum, quomodo fugietis à iudicio gehenna? Ideo ecce ego mitto ad vos prophetas, & sapientes, & scribas, & ex illis occideris, & crucifigeris, & ex eis flagellabis in Synagogis vestris, & persequemini de ciuitate in ciuitatem: vt veniat super vos omnis sanguis iustus, qui effusus est super terram, à sanguine Abel iusti usq; ad sanguinem Zachariæ, filij Barachia, quem occidistis inter templum & altare. Amen dico vobis, venient hæc omnia super generationem istam, Ierusalem Ierusalem, qui occidis prophetas, & lapidas eos, qui ad te missi sunt, quoties volui congregare filios tuos, quemadmodum gallina congregat pullos suos sub alas, & noluisti? Ecce relinquetur vobis domus vestra deserta.

6. Mardocheus hæctenus sacco & squalore obsitus, per plateas lugens internecionem super Aman intentatam; decoratur à Rege, regijs vestibus indutus. honorem eius proclamante inimico, qui tandem in crucem actus gente Iudæorum redempta & diem festum agente. Esth. 4. 1. 2. 3. Que cum audisset Mardocheus, scidit vestimenta sua, & indutus est sacco, spargens cinerem capiti:

& in

Et in platea media ciuitatis voce magna clamabat,
 ostendens amaritudinem animi sui, Et hoc euulans
 usque ad fores palatii gradiens: Non enim erat licitum
 indutum sacco anslam regis intrare. In omnibus
 quoque provinciis, oppidis, ac locis, ad qua crudelis regis
 dogma peruenerat, plangens ingens erat apud ludaeos,
 ieiunium, ululatus, Et fletus, sacco Et cinere multis
 prostrato utentibus. Ibid. cap. 6. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12.
 Responderunt pueri: Aman stat in atrio. Dixitque
 rex: ingrediatur. Cumque esset ingressus, ait illi:
 Quid debet fieri viro, quem rex honorare desiderat?
 Cogitans autem in corde suo Aman, Et reputans quod
 nullam alium rex, nisi se vellet honorare, respondit:
 Homo quem rex honorare cupit, debet indui vestibus regis,
 Et imponi super equum, qui de sella regis est, Et accipere
 regium diadema super caput suum, Et primus de regis
 principibus ac tyrannis, teneat equum eius, Et per
 plateam ciuitatis incedens, clamet, Et dicat: Sic honorabitur,
 quemcumque voluerit rex honorare. Dixitque ei rex:
 Festina, Et sumpta stola Et equo, sicut
 ut locutus es, Mardocheo Iudaeo, qui sedet ante fores
 palatii. Cane ne quidquam de his, que locutus es praetermittas.
 Tulit itaque Aman stolam Et equum, indutumque
 Mardocheum in platea ciuitatis, Et impositum equo,
 praecebat, atque clamabat: Hoc honore condignus est
 quemcumque rex voluerit honorare. Reuersusque est
 Mardocheus ad ianuam palatii, Et Aman festinauit ire
 in domum suam lugens, Et operuit se capite. Cap. 7. 9. 10. Dixitque Harbona, unus de
 eunuchis,

Eunuchis, qui stabant in ministerio regis: En lignum quod parauerat Mardocheo, qui locutus est pro rege, stat in domo Aman, habens altitudinis quinquaginta cubitos. (Cui dixit rex: Appendite eum in eo. Suspensus est itaq; Aman in patibulo quod parauerat Mardocheo, & regis ira quiescit. Cap. 8. 15. 16. 17. Mardocheus autem de palatio. & de conspectu regis egrediens, fulgebat vestibus regis, hyacinthinis videlicet & aërijs, coronam auream portans in capite, & amictus serico pallio atq; purpureo. Omnisq; ciuitas exultauit, atq; letata est. Iudais autem noua lux oriri visa est, gaudium, honor, & crispudium. Apud omnes populos, vrbes, & prouincias, quocunq; regis iussa ueniebant, mira exultatio, epula, atq; conuiuia, & festus dies: in tantum ut plures alterius gentis & sectæ eorum religioni & ceremonijs iungerentur. Grandis enim cunctos Iudæici nominis terror inuaserat. Christus Dominus, Diabolo uti Aman in crucem acto, gloria & honore à Patre coronatus (quod & Angelorum candidæ & splendidæ vestes testantur) lumen nouum intulit orbi, vnde & apud omnes Christianos mira exultatio & epulæ sacramentales, in fractione Eucharistici panis. Actor. 2. 42. 46. & gaudium tale quod nec flagellis, nec tormentis ab illis auferri potuit. Ioan. 16. 22. Actor. 5. 41. Quibus omnibus multitudo credentium accessit. Actor. 2. 41. 47. † 4. 4. 32. † 5. 14. † 6. 1. 7. † 8. 12. &c.

*6. Iob vir simplex & rectus ac timens Deū,
 & rece.*

& recedens à malo, filijs conuiuantibus, ne precarent diluculo offert sacrificia cunctis diebus, ad cuius exteriora bona diabolus Deo permittente extendit manum; incipiens ab alinis uenit ad filios, & filias. Is Deum benedicens, nudum se ingressum mundum fatetur, & nudum exiturum. Tandem ab exterioribus ad corpus Christi peruenit, carnem & pellem eius tangit, ab vxore & amicis irridetur, & tamen prædicte suam resurrectionem. Arguit Deus amicos eius & mittit eos ad Iob, vt petant pro se orari. Post quod sacrificium veniunt diuersi fratres & sorores, & cuncti qui nouerant eum prius, & comederunt cum eo panem, dederuntq; singuli illi ouem, & inaurem auream vnã, & benedixit Deus nouissimis Iob magis quàm principio. Iob.

1. 1. *Vir erat in terra Hus, nomine Iob, & erat vir ille simplex, & rectus, & timens Deum, & recedens à malo.* Vers. 4. 5. *Et ibant filij eius, & faciebant conuiuia per domos, vnusquisq; in die suo. Et mittentes vocabant tres sorores suas vt comederent & biberent cum eis. Cumq; in orbem transissent diuionij mittebat ad eos Iob, & sanctificabat illos, confitegensq; diluculo offerebat holocausta pro singulis, &c.* Vers. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. *Dixitq; Dominus ad eum: Nunquid confitebasti seruum meum Iob, quod non sit ei similis in terra, homo simplex, & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo? Cui respondens Satan, ait: Nunquid Iob frustra timet Deum? nonne tu vallafti eum,*

domum eius, vniuersamq; substantiam per circui-
tum, operibus manuum eius benedixisti, & possessio
eius creuit in terra? Sed extende paululum manum
tuam, & tange cuncta qua possidet, nisi in faciem be-
nedixerit tibi. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce
vniuersa qua habet, in manu tua sunt: tantum in
eum ne extendas manum tuam. Egressusq; est Sa-
tan a facie Domini. Cum autem quadam die filij &
filia eius comederent, & biberent vinum in domo fra-
tris sui primogeniti, nuncius venit ad Iob qui diceret:
Boves arabant, & asina pascebantur iuxta eos, & ir-
ruerunt Sabai, tuleruntq; omnia, & pueros percusse-
runt gladio, & euasi ego solus ut nunciarem tibi.
Cumq; adhuc ille loqueretur, venit alter, & dixit:
ignis Dei cecidit de celo, & tactas oves puerosq; con-
sumpsit, & effugi ego solus ut nunciarem tibi. Sed &
illo adhuc loquente, venit alius, & dixit: Chaldaei
fecerunt tres turmas, & inuaserunt camelos, & tulerunt
eos, nec non & pueros percusserunt gladio, & ego
fugi solus ut nunciarem tibi. Adhuc loquebatur
ille, & ecce alius intravit, & dixit: filij tuis & filias
bus vescentibus & bibentibus vinum in domo fratris
sui primogeniti, repente ventus vehemens irruit a
regione deserti, & concussit quatuor angulos domus,
que corruens oppressit liberos tuos & mortui sunt, &
effugi ego solus, ut nunciarem tibi. Tunc surrexit
Iob, & scidit vestimenta sua, & tonsa capite corruens
in terram, adorauit, & dixit: Nudus egressus sum
de utero matris meae, & nudus reuertar illuc: Domi-
nus dedit: Dominus abstulit, sicut Domino placuit,

ita factum est; sit nomen Domini benedictum: In
omnibus his non peccavit Iob labijs suis, neque
quod contra Deum locutus est. Ibidem cap. 2. 11.
3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. Factum est autem
cum quadam die venissent filij Dei, & starent coram
Domino, venisset quoque Satan inter eos, & stetit in
conspetu eius, ut diceret Dominus ad Satan: unde
venis? Qui respondens ait: Circuivi terram, & per-
ambulaui eam. Et dixit Dominus ad Satan: Nemo
quid considerasti seruum meum Iob, quod non sit ei si-
milis in terra, vir simplex & rectus, ac timens Deum,
& recedens a malo, & adhuc retinens innocentiam?
Tu autem commouisti me aduersus eum, ut affli-
gerem eum frustra. Cui respondens Satan, ait: pel-
lem propelle, & cuncta qua habet homo, dabit pro a-
nima sua: alioquin mitte manum tuam, & tanges
eius & carnem, & tunc videbis quod in faciem bene-
dicat tibi. Dixit ergo Dominus ad Satan: ecce in
manu tua est, veruntamen animam illius serua. Egressus
igitur Satan a facie Domini, percussit Iob dextra
pessimo a planta pedis usque ad verticem eius, quousque
saniam radebat sedens in sterquilinis. Dixit autem
illi uxor sua, adhuc tu permanes in simplicitate tua?
Benedic Deo, & morere. Qui ait ad illam: quasi uera
de stultis mulieribus locuta es, si bona suscepimus de
manu Dei, mala quare non suscipiamus? In omni-
bus his non peccavit Iob labijs suis. Igitur audierunt
tres amici Iob omne malum, quod acciderat ei, & ce-
runt singuli de loco suo. Eliphaz Themanites, & Bal-
dad Subites, & Sophar Naamathites. Conditi

erant enim, ut pariter venientes visitarent eum, &
 consolarentur. Cumq; eleuassent procul oculos suos,
 non cognouerunt eum, & exclamantes plorauerunt,
 scissiq; vestibis sparserunt puluerē super caput suum
 in cœlum. Et sederūt cum eo in terra septem diebus,
 & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum:
 videbant enim dolorem esse vehementem. Cap.
 19. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. Quare per-
 sequimini me sicut Deus, & carnibus meis satu-
 ramini? Quis mihi tribuat ut scribantur sermo-
 nes mei? quis mihi det ut exarentur in libro sty-
 lo ferreo, & plumbæ lamina, & celte sculpan-
 tur in silice? Scio enim quod redemptor meus
 viuit, & in nouissimo die de terra surrecturus sum:
 Et rursus circumdabor pelle mea, & in caro-
 ne mea videbo Deum meum. Quem visurus sum
 ego ipse, & oculi mei conspecturi sunt, & non a-
 lius: reposita est hæc spes mea in sinu meo. Quare
 ergo nunc dicitis: persequamur eum, & ra-
 dicem verbi inueniamus contra eum? Fugite er-
 go a facie gladij, quoniam ultor iniquitatum gla-
 dius est: & scitote esse iudicium. Cap. 42. 7. 8. 9. 10.
 11. 12. 13. 14. 15. Postquam autem locutus est Domi-
 nus verba hæc ad lob, dixit ad Eliphaz Themanitem:
 Iratus est furor meus in te, & in duos amicos tuos,
 quoniam non estis locuti coram me rectum sicut ser-
 uus meus lob. Sumite ergo vobis septem tauros, &
 septē arietes. & ite ad seruum meū lob, & afferte holo-
 caustū pro vobis: lob autē seruus me⁹ orabit pro vobis:
 faciē eius suscipiā ut non vobis imputetur stultitia:

neq³ enim ad me locuti estis recta. sicut seruus tuus
 Iob. Abierunt ergo Eliphaz Themanites, & Bal-
 dad Subites, & Sophar Naamathites, & fecerunt
 sicut locutus fuerat Dominus ad eos, & suscepit Do-
 minus faciem Iob. Dominus quoq³ conuersus est ad
 poenitentiam Iob, cum oraret ille pro amicis suis. Et
 addidit Dominus omnia quaecunq³ fuerat Iob, dupli-
 cia, venerunt autē ad eū omnes fratres sui, & uniuersae
 sorores suae, & cuncti qui nouerant eum prius, & con-
 mederunt cum eo panem in domo eius: & mouerunt
 super eum caput, & consolati sunt eum super omni
 malo, quod intulerat Dominus super eum: & dederunt
 ei unusquisq³ ouem unam, & in aurem auream
 unam. Dominus autem benedixit nouissimis Iob
 magis quam principio eius. Et facta sunt ei qua-
 tuordecim millia ouium, & sex millia camelorum, &
 mille iuga bouum, & mille asinae. Et fuerunt ei septem
 filij, & tres filiae. Et vocauit nomen unius Diem, &
 nomen secundae Cassiam, & nomen tertiae Cornustibij.
 Non sunt autem inuenta mulieres speciosae sicut filiae
 Iob in uniuersa terra: deditq³ eis pater suus heredi-
 ditatem inter fratres earum. Christus iustus &
 innocens, teste Iuda, vxore Pilati, & Pilato ipso,
 & centurione, D. Petro & Stephano. Matth. 27.
 4. Peccati, tradens sanguinem iustum. At illi dis-
 xerunt: quid ad nos? tu uideris. Vers. 19. Sed et
 te autem illo pro tribunali, misit ad eum vxor eius
 dicens: Nihil tibi, & iusto illi; multa enim passa
 sum hodie per visum propter eam. Vers. 24. Vt
 dens autem Pilatus quia nihil proficeret, sed magis
 tumultus fieret: accepta aqua, lauit manus coram
 populo

populo, dicens: Innocens ego sum à sanguine iusti-
 buius: vos videritis. Luc. 23. 47. Videns autem
 centurio quod factum fuerat, glorificavit Deum, die-
 cens: Vere hic homo iustus erat. Actor. 3. 14. Vos
 autem sanctum & iustum negastis, & peristis virum
 homicidam donari vobis. Ibidem cap. 7. 52. Quem
 prophetarum non sunt persecuti patres vestri? Et
 occiderunt eos, qui prenucciabant de aduentu Iusti,
 cuius vos nunc productores, & homicida fuistis. Chri-
 stus nocte & die pro nobis oravit. Luc. 6. 12. Fac-
 tum est autem in illis diebus, exijt in montem ora-
 re, & erat pernoctans in oratione Dei. Ibid. cap.
 21. 37. Erat autem diebus docens in templo: nocti-
 bus verò exiens, morabatur in monte, qui vocatur
 Oliueti. Hebr. 5. 7. Qui in diebus carnis sue pre-
 ces, supplicationesq; ad eum, qui possit illum saluare
 facere a morte cum clamore valido, & lachrymis of-
 ferens, exauditus est pro sua reuerentia. In quem
 dæmon exercuit potestatem in exterioribus,
 tum incipiendo, cum sedit in asino in die palma-
 rum. Matth. 21. 16. Et dixerunt ei: Audis quid
 isti dicunt? Iesus autem dixit eis: Utiq; nunquam
 legistis: Quia ex ore infantium, & lactentium per-
 fecisti laudem? Luc. 19. 39. Et quidam Pharisæo-
 rum de turbis, dixerunt ad illum: Magister, increpa
 discipulos tuos. Ioan. 12. 19. Pharisei ergo dixe-
 runt ad semetipsos? videtis quia nihil proficimus?
 Ecce mundus totus post eum abiit. Inde Diabo-
 lus venit ad filios, Apostolos scilicet: primò
 ad Iudam. Luc. 22. 3. Intrauit autem Satanas in

Gg 3

Iudam

Iudam, qui cognominabatur Iscariotes, unum de
 duodecim. Ioan. 13. 27. Et post buccellam, intro-
 uit in eum Satanus. Et dixit ei Iesus: Quod iuu-
 fac citius. Luc. 22. 31. 32. At autem Dominus: Si-
 mon, Simon, ecce Satanus expetuit vos ut cribra-
 ret sicut triticum; ego autem rogavi pro te, ut non
 deficiat fides tua: Et tu aliquando conuersu confir-
 ma fratres tuos. Dispersi greges Iob: dispersi ou-
 es Christi percusso pastore. Zach. 13. 7. Porro
 mea suscitare super pastorem meum, & super omnes
 coherentem mihi, dicit Dominus exercituum. Per-
 cute pastorem, & dispergentur oues: & conuertentur
 in uentum meam ad paruulos Matt. 26. 31. 32. Tunc dicit Ie-
 sus: Omnes vos scandalum patiemini in me, in
 ista nocte. Scriptum est enim: percutiam pastorem,
 & dispergentur oues gregis. Postquam autem resur-
 rexero precedam vos in Galileam. Nudus intrat
 mundum panniculis inuolutus. Luc. 2. 7. Spolia
 tus vestibus crucifigitur, & exit mundum. Luc.
 23. 27. Sequebatur autem illum multa turba populi,
 & mulierum que plangebant, & lamentabantur eum.
 Ioan. 19. 23. 24. Milites ergo cum crucifisso
 eum, acceperunt vestimenta eius, (& fecerunt qua-
 tuor partes: unicuique militi partem) & tuni-
 cam. Erat autem tunica inconsutilis, de supero
 contexta per totum. Dixerunt ergo ad inuicem:
 Non scindamus eam, sed sortiamur de illa cuius-
 que sit, ut scriptura impleretur, dicens: partem suam
 vestimenta mea sibi: & in vestem meam miseret
 sortem. Et milites quidem hæc fecerunt. Tandem
 dedit pellē & corpus totum, cum in eo à vertice

capitis ad pedis plantam nulla fuit fanitas. *Isai. 1. 6. A planta pedis usq; ad verticem non est in eo sanitas: Vulnus, & liuor, & plaga tumens, non est circumligata, nec curata medicamine, neque fota oleo.* Sedet in sterquilinio montis Caluarix, & ridetur ab vxore, Synagoga scilicet, & ab amicis, cum non sit ei species, neq; decor. *Isai 53. 1. 2. Quis credidit auditui nostro? & brachium Domini cui reuelatum est? Et ascendet sicut virgultum coram eo, & sicut radix de terra sitienti: non est species ei, neq; decor; & vidimus eum, & non erat aspectus, & desiderauimus eum, qui & est sculptus in silice sepulchri, post persecutiones & carnis vexationes varias.* Gladio, de quo scribit *Iob*, afflicti sunt *Iudæi*. *Matt. 26. 52. Tunc ait illi Iesus: Conuerte gladium tuum in locum suum; omnes enim qui acceperint gladium, gladio peribunt.* Offert seipsum pro calumniatoribus suis. *Ioan. 17. 19. 20. Et pro eis ego sanctifico me ipsum: ut sint & ipsi sanctificati in veritate. Non pro eis autem rogo tantum; sed & pro eis, qui credituri sunt per verbum eorum in me.* *Hebr. 10. 5. Ideo ingrediens mundum dicit: Hostiam & oblationem nolui, corpus autem aptasti mihi.* Veniunt postea ad illum, & comedunt panem ad sepulchrum. *Matt. 28. 1. Luc. 24. 30. 35. † 20. 1. Ioan. 20. 1. † 21. 13. 14. Actor. 2. 42. 46.* In domo, ad mare scilicet Tyberiadis in die Ascensionis vt in subsequentibus cap. 10. 12. 14. Quisq; seipsum oue offert Christo, & in aurem auream, iungendo se

ouili eius, & Apostolicis doctrinis, vendendo omnia, & ponendo ad pedes Apostolorum. Actor. 2. 44. 45. † 4. 34. 35. 56. 37. Et gratia magna erat in illis. Neq; enim quisq; egenus erat inter illos. Quotquot enim possessores agrorum sui domorum erant: vendentes afferebant pretia eorum qua vendebant, & ponebant ad pedes Apostolorum. Dis videbatur autem singulis, pro ut cuiq; opus erat. Ioseph autem qui cognominatus est Barnabas ab Apostolis (quod est interpretatum filius consolationis) Leuites, Cyprus genere, cum haberet agrum vendidit eum, & attulit pretium, & posuit ante pedes Apostolorum. Vide etiam capite 5. Vers. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. vbi morte repentina puniuntur & Ananias, & Saphira, quod ea in re fraudem facientes, mentiti sunt Spiritui sancto. Benedicitur in nouissimis in omnibus. Multitudinem ouium ostendit Ecclesie latitudo & perpetuitas: filiarum vero decorem docere possumus ex psalmo 44. 10. 11. 12. *Filia regum in honore tuo. Altissime regina a dextris tuis in vestitu deaurato: circumdata varietate. Audi filia, & vide, & inclina aurem tuam: & obliuiscere populum, & domum patris tui: Et concupiscet rex decorem tuum, quoniam inuicem ipse est Dominus Deus tuus, & adorabunt eum.*

7. De Daniele. 2

8. De Iona. 3

Vide infra caput 4.

CAPVI